

BRIGADEAVISA

Medlemsblad for Brigadeveteranforbundet

Nr 3 - desember 2015

ny årgang 12

Bildet av nordlys over Finnmark og øvelse Joint Viking i mars dette året, får være forsidemotiv på årets siste brigadeavis. Nordlyset har fascinert menneskene til alle tider, også brigadesoldaten på vakt eller øvelse i vinterhalvåret. I dette nummeret av Brigadeavisa kan du lese om artilleristene som dro en kanon opp på Roasme-platået nord for Narvik i mai-dagene 1940, og om soldatene som gjenskapte bragden 75 år senere! Tidligere brigadesjef Arne Pran har nylig besøkt brigadeteigen og fortalt sin historie om Vassdalen-ulykka.

Redaksjonen og styret i Brigadeveteranforbundet ønsker alle sine lesere ei riktig god jul og et godt nytt år!

Foto Kristian Kapelrud, Forsvaret

Innhold

Leder	side 2
Veteranportrettet, Morten Kasbergesen..	side 3
Brigadesjefens julehilsen	side 4
Oberst Gamst artilleriprisfond	side 5
Hæren markerte 9. april	side 6-7
Adolfkanonene på Trondenes	side 8-9
Bokomtale, Vassdalenukka	side 9
Reisebrev fra Mali	side 10
Ny generalinspektør	side 11
Roasme - 75 år etter	side 12-13
Kanonen på Roasme	side 14-17
Lederansvar i katastrofen	side 18-19
Veteraner på Nordmøre	side 20
Prolog i Østfold	side 20-21
Besøk på Adolfkanonen	side 21
Brigadeveteranenes bilder	side 22-23
Lokalforening- og forbundsnytt	side 23-24

Leder

Brigadeavisa nr 2/2015 hadde en god dekning av minnemarkeringen i Narvik 28. mai, også med god bildedekning. I dette nr 3/15 følges det opp med "operasjon Roasme" og minnemarkeringen på Lapphaugen 9. april. Daværende GIH generalmajor Rune Jakobsens manende tale gjengis i sin helhet. Hans ubetingede ros til de deltagende soldater gleder nok de gjenlevende veteraner. GIHs tiltro til dagens soldater bør også tas som den tillitserklæring det er.

Informasjon til den kontingenten som dimitterte i sommerble gjennomført på forskjellige måter. Presidenten hadde personlig en stor opplevelse ved informasjonen på Skjold hvor han kunne adressere 300 mannskaper fra 2. bataljon og 200 fra Ingeniørbataljonen. En engasjert og aktiv forsamling som ga tydelige tilbakemeldinger. Et antall av den nytrykte Brigadeavisa, nr 2/15 ble utdelt

og falt tydelig i smak.

Informasjon til kontingenten som dimitterer til jul blir fulgt opp med 100 gratismedlemskap i ett år fordelt på avdelingene. Et meget spennende opplegg. Det knytter seg stor interesse til tilbakemeldingen etter ett år.

President og generalsekretær har vært i møte med Forsvarets veteraninspektør og er invitert til Veteranforum på Bæreia 7.-8. desember. Det må dessverre konstateres at Veteraninspektørens hovedoppgaver, er knyttet til soldater i internasjonal tjeneste, før, under og etter tjenesten. Etter vårt syn hadde det vært naturlig at tittelen var "Forsvarets veteraninspektør for internasjonal tjeneste" og at soldatene fra internasjonal tjeneste ble titulert intopsveteraner. Deres krav på veteranbetegnelsen, eksklusivt for de som har vært i internasjonal tjeneste, er urimelig.

*Med veteranhilsen
Tore Kulsli
president*

Til medlemmene

Under rekrutteringsdebatten under landsmøtet i april ble det vedtatt at oppdaterte vedtekter, innmeldingsskjema, og nye pins, skulle sendes til samtlige medlemmer. En oppfordring om medlemsvervinger følger herved.

De 1000 pins som ble mottatt 22. mai var en feilproduksjon og nye måtte produseres. Beklageligvis kan således nye pins ikke sendes ut før ved neste nummer av Brigadeavisa.

På grunn av trykkekostnader har styret også bestemt at nytrykk av vedtektsheftet utsettes. Siste oppdaterte vedtektshefte vil gjøres tilgjengelig på våre nettsider, for nedlasting, www.brigadeveteran.org

Forbundets adresse:
Brigadeveteranforbundet
Adr: Brigade Nord,
Kapellveien 2, 9325 Bardufoss
Mob: 400 29 914 (generalsekretær)

Veteranportrettet

I dette nummeret presenterer vi en brigadeveteran med et stort hjerte for Forsvaret og militær historie. Som redaksjonssekretær og tidligere journalist i lokalavisa Nye Troms, presenterer han ofte artikler med lokal og militærhistorisk

interesse i avisa. Han har også bidratt med mye stoff til Brigadeavisa i mange år.

-Jeg, Morten Kasberg fra Bardufoss, møtte på rekruttskole hos Artilleriregiment nr. 1 i Gamlebyen i Fredrikstad 6. juli 1993. -Allerede første dag havnet jeg i kanontroppen, hvilket innebar at vi skulle overføres til Luftvern batteriet i Brigaden i Nord-Norge i Rusta leir på Bardufoss etter rekruttskolen. Det var bare to kilometer unna hjemmet mitt, kan Morten fortelle.

Han var ei stund inne på å søke om tjeneste lenger bort fra hjemstedet, men han slo det fra seg fordi det fort viste seg at det var utrolig godt samhold i troppen. Og det viste seg at samholdet bare ble bedre og bedre. Et viktig bidrag til det gode samholdet var at kanontroppen var den eneste av de fire troppene i rekruttbatteriet i Fredrikstad sommeren 1993, som ikke ble splittet opp etter rekruttskolen.

Mortens første skikkelige minne fra rekruttskolen er at inspiserende befal spilte «In The Army Now» med Status Quo over høyttaleranlegget på kasernen den første morgenen han våknet i ei militær seng. Ellers syntes Morten at rekruttperioden gikk utrolig fort. Fredrikstad må ha vært det beste stedet i Norge å ha en rekruttskole, i hvert fall for soldatene. Leirområdet ble definert å være innenfor Gamlebyens voller, og der var det vinmonopol, kafeer, postkontor og en rekke butikker. For å nevne noe. Rekruttskolen ble avsluttet med øvelse «Strid» i september 1993. Det var en øvelse preget av mye skyting. Det sterkeste minnet hans fra øvelsen var likevel at de måtte lære oss å være fyringsvakt. Det var imidlertid så varmt at det ikke var behov for å fyre opp ovn eller primus i teltet. Fyringsvakta måtte derfor sitte og passe på at et stearinlys var tent gjennom

hele natta.

I begynnelsen av oktober 1993 ble kanontroppen overført til Luftvern batteriet i Rusta leir og omdøpt til Tropp Golf. På den tida var 20 mm luftvernkanon i ferd med å bli faset ut av batteriet, og de var den siste troppen som var oppsatt med kanonen. Morten ble lader og etter hvert vognfører på kanonlaget 3 Golf. Det var en herlig gjeng med folk fra store deler av landet. Troppen hadde som uoffisielt motto: «Ubrukelig i krig – livsfarlig i fred». Dette mottoet kom etter at de hadde vært flere dager på skarpskyting på Heia uten at man var i nærheten av å treffe det flygende målet med sine 20 mm-granater. Laget til Kasberg tok etter hvert mottoet: «De sa vi ikke gadd – og det stemte». Ja, det var mye humor i Tropp Golf!

-Minnene er mange fra mine ni måneder i Brigaden i Nord-Norge. -Jeg har dessverre ikke plass til å skrive om alle, men her er et lite utvalg, sier Morten.

-Vi hadde mange feltdøgn, spesielt i vintermånedene. Ei natt ble vi angrepet av egne styrker i 33 minusgrader på Fossmofeltet. Formålet med angrepet var å teste beredskapen vår. Jeg kom meg opp av soveposen, fikk på meg marsjstøvlene og løp ut av teltet iført bare vinter-under-lang og med AG3-en i hånda. Der skjøt jeg to rødfis før jeg fant det fornuftig å gjennomføre oppholdende strid tilbake til det varme teltet. Under retretten oppdaget jeg at en av mine lagsoldater stakk geværpipa ut av teltåpninga mens han ropte «pang, pang». Vel inne i teltet våknet lagføreren og spurte meg på hva som foregikk...

-Seks dagers skimarsj i Mauken-Blåtind i januar 1994 er også noe jeg ikke kommer til å glemme så lenge jeg lever. Heller ikke krisetiltaket vi måtte iverksette da vi ikke fikk ved på forsyningspunktet under en batteriøvelse i februar samme år. Da lå to kanonlag i 30 minusgrader på Bjørnsmo i Nedre Bardu uten mulighet til å fyre i teltovnene. Da måtte vi improvisere. Det endte med at jeg dro hjem til mine foreldre og hentet ved slik at vi fikk en akseptabel temperatur i lagsteltene.

Tropp Golf dimitterte rett før sankthans i 1994. Vi dro hver til vårt med bagene fulle av minner. Sommeren 1996 gjennomførte vi et troppstreiff i Fredrikstad. Det var siste gang Tropp Golf 07/93 var samlet.

Brigadesjefens julehilsen

Kjære Brigadeveteraner!

2015 har vært et innholdsrikt år for Brigade Nord. Vi har øvd i innland og utland, levert bidrag til flere internasjonale operasjoner, hatt avdelinger på beredskap både for NATO og EU, og vi har behørig markert 70- og 75-års merkedager. Sammen med brigadeveteranforbundet deltok brigaden blant annet på den storstilte markeringen i Narvik 28.mai. Bare et par uker etterpå var brigadens ledelse i Skottland og markerte opprettelsen av Skottlandsbrigaden der i 1940. Jeg er glad for at brigadeveteranforbundet også var representert der med Bjørnar Nicolaisen.

Selv om brigadekommandoen i 2015 har deltatt på øvelser i Tyskland og brigadeavdelinger har øvd i Latvia, Estland, Nederland, Polen, Tyskland, Canada og USA, så er det øvelsen i Finnmark som står igjen som den mest sentrale øvelsen i året som har gått. Den sikkerhetspolitiske situasjonen aktualiserer at vi øver i brigadeforband i nord, og det var på tide – det var over 30 år siden sist brigaden var i Finnmark.

Nå venter vi spent på hvordan den nye langtidsmeldingen for Forsvaret blir. Den skal etter planen komme i sommer og vil fortelle hvordan Forsvaret skal utvikles fremover. FSJ har anbefalt å ha en brigade tilsvarende som i dag, men det forutsetter en betydelig økning i forsvarsbudsjettet fremover. Dersom regjering og storting ikke øker bevilgningene, vil det måtte tas alvorlige grep i Forsvarets struktur. Brigade Nord er landets eneste operative enhet som kan selvstendig føre strid på landjorda over tid, og den eneste som vil kunne forsvare noe landterritorium (med støtte fra luftforsvaret) inntil allierte forsterkninger kommer. Brigade Nord er også den eneste troverdige terskel Norge kan stille med på landjorda mot både hybride og konvensjonelle trusler. Vi får håpe dette erkjennes også politisk. Skulle landets eneste avdeling med ambisjon om å forsvare og trygge norsk landterritorium bli lagt ned, vil Norge i praksis forlate ambisjonen om å forsvare landet. Forsvaret vil da bli innrettet mot andre oppgaver som overvåking, suverenitetshevdelse, støtte til det sivile samfunn, m.m., men ikke til forsvar av landet. Da må vi i så fall basere oss på håp alene – håp om at noen andre vil sende brigader til Norge.

Uansett blir det spennende å se hvordan Forsvaret skal utvikles videre.

Her internt i brigaden arbeider vi videre med vårt fokus på operativ evne i det korte perspektivet, sett i en kontekst av nasjonalt forsvar.

La meg til slutt få takke dere for interessen rundt brigaden, veteraner og forsvarssaken. Jeg er glad for å oppleve at vi står sammen om verdier, om minner og betydningen av et relevant forsvar fremover.

Jeg ønsker dere en riktig god jul og et godt nytt år!

Eldar Berli
Brigadesjef

Oberst Thorbein Gamsts Artilleriprisfond

Oberst Thorbein Gamst kom som ung løytnant til Fabn Brig N høsten 1953 og deltok i oppbyggingen av bataljonen. I sine første år ved Fabn/Brig N tjenestegjorde han som batterisjef Btt N og Stbtt og S-3 i Bnstaben. Han forlot bataljonen i 1956.

I aug 1972 kom han tilbake som bataljonssjef, en stilling han innehadde til aug 1974. I sin senere tjeneste har han blant annet vært sjef FASØ og AR 1 og avsluttet sin tjeneste som direktør på Forsvarsmuseet.

Han er blitt viden kjent for sine historiske beretninger som blant annet omfatter Haslemoen historie, Fabn 25-årshistorie og ikke minst Sankta Barbara og Barbarafeiringen. Han har vært en flittig skribent og har alltid stått vakt om Artilleriet og dets historie og tradisjoner.

Den 14. okt 2013 etablerte oberst Gamst et Artilleriprisfond med følgende statutter; "Motivere og inspirere befall innen våpenarten artilleri til å vektlegge betydningen av grunnleggende verdier som skaper en god befalingsmann/-kvinne. Faglig kompetanse, dyktighet og lederskap. I tillegg skal prisen motivere til å etterleve Hærens kjerneverdier, Respekt-Ansvar-Mot (RAM), samt Artilleriets valgspørsmål "Gjør rett frykt ingen".

Fondets avkastning går til å anskaffe en sabel som utdeles av fagsjefen ved første anledning etter sersjantens overføring til avdeling.

Fagsjefen oberst Lars Huse (til h.) overleverte sabelen til sersjant Bjørn Ryen (nr 2 fra h.), Btt O/Artbn den 28. aug 2015. Fra v.; NK Artilleribataljonen major Johan Carho og major Erik Moe fra Våpenskolen. Foto via Tore Kulslis

Oberst Thorbein Gamst inspiserer saluttbatteriet, batteri Nils den 4. des 2014. President Tore Kulslis følger bak Gamst. Foto via Tore Kulslis

Hæren markerte 75 år siden 9. april 1940

I alle Hærens avdelinger, fra Garden i sør til Grensevakten i nord-øst, ble dagen markert med blant annet oppstillinger, taler og bekransning av minnesmerker.

På Rena stod mange hundre soldater, grenaderer og befal oppstilt i et flott vårvær. På Lappaugen i Troms hadde Hæren sitt hovedarrangement i tette snøbyger, sammen med kommunene Bardu, Salangen, Gratangen og Lavangen.

Representanter for kommunene, brigadeveteraner, flere ungdomsskoleklasser, og mange sivile hadde møtte frem på for å ta i mot de 25 soldatene fra Artilleribataljonen, som sammen med tre kultursjefer, gikk på ski fra Fossbakken til Lappaugen, før Generalinspektøren for Hæren (GIH) ankom.

GIH, generalmajor Rune Jakobsen, holdt tale og la ned krans på minnesmerket over general Carl Gustav Fleischer, som ledet feltoget ved Narvik-fronten i april dagene 1940.

Norsk soldat i stilling ved Lappaugen.
Foto via Lavangen fjellovandrerlag

Veteraner - mine damer og herrer!

Det er med ydmykhet, men ikke rent så lite stolthet jeg står her med dere i dag. Ved krigsminnesmerket på Lappaugen. I dag er det 75 år på dagen - siden freden - som så mange tok for gitt - ble brutt og vårt land ble angrepet av en fremmed makt. Hvorfor er jeg stolt over dette, er det kanskje noen blant dere som spør seg? Ved krigsutbruddet 9. april 1940 var Hæren dårlig forberedt og mangelfullt utrustet. Dette var som

dere vet, et resultat av en feilslått utenrikspolitikk og en naiv forsvarspolitikk. Det er et faktum som vi aldri må glemme.

Soldater fra Artilleribataljonen gikk patrulje i historiske skispor fra Fossbakken til Lappaugen. Foto Ole-Sverre Haugli, Hæren

Men like som vårt forsvar var i dårlig forfatning, var våre soldater det ikke. Da Troms Innlands Rutebilselskap samlet våpenføre gutter og menn til Hærens mobiliseringssteder i Bardu, var det tause bondegutter, trauste sjøfolk og noen bygutter i gabardinsfrakker som møtte opp. De var ikke soldater, men de var hardføre. Etter kort tid ble de satt inn i kamp mot Europas mest fryktede og veltrente yrkessoldater. De skulle vise seg tilliten verdig. Etter to uker med kaos i landet skulle nettopp Lappaugen bli vendepunktet for norsk stolthet.

Både tidsvitner, skoleelever, kommunale representanter, sivile, media og brigadeveteraner, hadde møtt frem i tett snøvær for å ta del i denne historiske markeringen. Foto Øivind Baardsen

Den 24. april 1940 ble den første store militære offensiven på over 100 år, med norske styrker på norsk jord, innledet. General Carl Gustav Fleischer var klar i sin tale "Angrep er det beste forsvar". Og 6. Brigade angrep Lappaugen i morgentimene; Med 2. bataljon fra IR 15 og 1. bataljon fra IR16 i flankene; og med mitraliøsekompani nr 8 og skolekompaniet i sperrestillinger langs RV50. Angrepet gikk gjennom det

verste været i manns minne. Men motoffensiven var ikke et resultat av en glimrende forsvarsplan. Derimot var det generalens ide om et uventet angrep og innsatsen til de vernepliktige norske soldatene, som ledet til tysk nederlag i fjellheimen.

Generalinspektøren for Hæren, Rune Jakobsen, holdt tale ved minnesmerket over general Carl Gustav Fleischer på Lapphaugen. Han og representanten for kommunene, ordfører i Lavangen; Erling Bratsberg, (til høyre) la også ned kranser. Foto Ole-Sverre Haugli, Hæren

Men det var ikke bare soldatene i kamp som kjempet. Hele samfunnet her i nord var mobilisert. Til kamp mot den urett som var påført oss og til kamp mot de som ville angripe ikke bare vårt land, men også ideen om Norge. Denne ideen som vi har bevart gjennom hele vår historie, og som har ført oss dit vi er i dag. Det var ideen om Norge som førte folk sammen og som nok en gang viste hele verden at norske soldater og sjømenn er krigerne som aldri gir seg.

Når det igjen blåser en kald vind over Europa for første gang på mange år, og grenser har blitt endret med makt; da må vi ikke glemme det helt mot som helt vanlige menn og kvinner utviste her hjemme i april dagene 1940. Vi kan lære mye av historien om krigsutbruddet og måten vi som nasjon taklet krigsårene. Den viktigste lærdommen, er en som jeg mener er tidløs. Forsvarsevne dreier seg om mer enn bare moderne materiell, kuler og krutt. Det handler først og fremst om mennesker og vilje. Det handler om å ha respekt for landet, våre verdier, vårt folk og menneskeverdet; det handler om mot til å stå opp for hverandre og mot til å ofre det som trengs for fellesskapet; og det handler om ansvar. Ansvar for nasjonal sikkerhet og samfunn, for venner og familie, og for din våpenbror i striden. Derfor er det ikke tilfeldig at Respekt-Ansvar-Mot er Forsvarets

kjerneverdier, også i dag.

Når våre soldater i dag forbereder seg til forsvar av landet, eller de går i væpnet kamp under andre himmelstrøk; da gjør de det med trygg forankring i de samme verdiene som våre soldater sloss med her for 75 år siden. Derfor føler vi som soldater i dag den dypeste respekt for de som kjempet for landet vårt under den andre verdenskrigen. Vi føler en felles identitet med dem som hadde mot til å trosse både militær overmakt og ekstreme værforhold, for å kjempe for at landet skulle være fritt. Som soldater er vi sammen om en felles idé – at Norge er vårt hjem og at ingen skal få komme hit til oss og ta seg til rette.

I dag minnes vi de som kjempet og vi minnes hva de kjempet for. Vi minnes om at forsvaret av landet vårt, først og fremst må gjøres av mennesker for mennesker, der folk bor; og at vi ikke kan overlate vår trygghet til noen andre.

Mange ofret mye, noen ofret alt. Jeg skulle personlig ønsket at General Fleischer og alle hans soldater i større grad hadde blitt hedret for sin tapre innsats mens de enda levde.

Med denne kransen minnes vi de som kjempet og de som falt.

Aldri mer 9. april!

Rune Jakobsen, generalmajor, Generalinspektøren for Hæren. Foto Ole-Sverre Haugli, Hæren

Adolfkanonene på Trondenes

Historisk bakgrunn

Adolfkanonene var de største slagskipskanonene som ble satt på land og brukt i kystforsvarsrollen i Europa under andre verdenskrig. Kanonene ble bygd for en klasse tyske slagskip som aldri ble fullført. Det var flere grunner til det, en av disse var Hitlers mistro til at store marinefartøyer kunne spille noen avgjørende rolle i krigføringen. En annen var ressurser hvor Hitler prioriterte Hæren og Luftwaffe. Hos marinen hadde han størst tiltro til ubåtflåten. Byggingen av slagskipene ble kansellert i 1940 og det ble det bestemt at de allerede ferdigproduserte kanonene skulle brukes som kystartilleri.

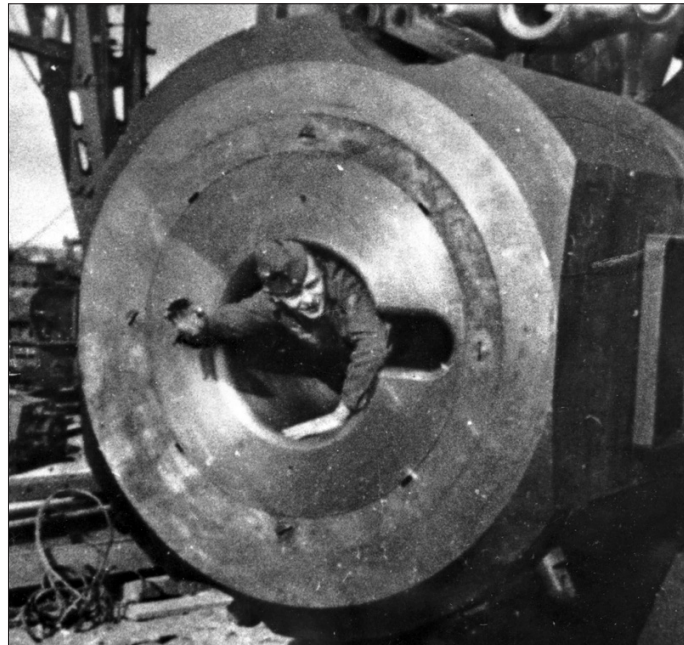
Halvbeltevoغن foran transportvogn med løpet til en av "Adolfkanonene". Kanonløpet veier hele 158 tonn. Den store transportvogna har 12 akslinger og 48 hjul.

Foto via Sør-Troms museum

Det aller første kystbatteriet med 40,6 cm kanoner, Batterie Schleswig-Holstein, ble bygd opp på Helhalvøya utenfor havnebyene Gdansk og Gdynia ved Danzig-bukta i Polen. Her gjennomførte tyskerne sine aller første prøver med kanonene i deres nye rolle som skyts på land. Marinen brukte Danzig-bukta innenfor Hel som test-område for torpedoer og slagskipet Tirpitz drev med utprøvinger i samme området før det ble operativt.

Etter det tyske angrepet på Russland i juni 1941 mistet batteri Schleswig-Holstein sin taktiske betydning. Etter tysk vurdering var det derimot et stort behov for sterkt kystforsvar ved nordenden av den Engelske Kanal, og kanonene på Hel ble flyttet dit. Det nybygde batteriet ved Sangatte like sør for Calais ble døpt Batterie Lindemann. Forøvrig oppkalt etter kapteinen på slagskipet Bismarck som engelskmennene hadde senket like før batteriet var ferdig. Batterie Lindemann var

det eneste av Adolfkanonbatteriene som var engasjert i krigshandlinger under andre verdenskrig. Etter den allierte invasjonen i Normandie ble batteriet erobret og ødelagt av kanadiske styrker i september 1944. Kanonene ble hugget opp til skrapjern.

Soldat vinker fra kammeret i kanonløpet til en av "Adolfkanonene" på Trondenes.

Foto Via Sør-Troms Museum

Adolfkanoner til Norge

Til de to batteriene i Norge, Batterie Dietl og Theo på Trondenes kom i alt sju 40,6cm kanoner. Begge batteriene ble påbegynt i 1942 og arbeidet og framdriften pågikk parallelt. I motsetning til ved byggingen av de øvrige to batteriene (Polen og Frankrike) brukte tyskerne russiske krigsfanger som slavearbeidere i Norge. Mange av disse omkom. Tallet er usikkert, men det kan for de to batterienes vedkommende være et maksimaltall på over 1300 russere som døde under dette arbeidet. På grunn av kulde, sult og vanskjøtsel. Batteriene avfyrt de første prøveskudd i mai 1943. Ingen av de to batteriene deltok i krigslignende handlinger under krigen, kun tekniske prøveskudd og ved øvelser ble det skutt. I den daglige oppøving, drill og øvelse brukte tyskerne indreløp av kaliber 12,5cm. Slik sparte man den kostbare fullkalibrede ammunisjonen og slitasje på rørene.

Den operative rollen til begge batteriene var å beskytte malmutskipningen fra Narvik. Batteriet på Trondenes skulle beskytte mot all fiendtlig inntrengning fra nord, mens batteriet på Engeløya beskyttet Ofotfjorden mot

inntrengning fra vest. Forøvrig sammen med en rekke batterier i Lofoten og videre innover Ofotfjorden. Her var også minefelt og torpedobatterier. Malmen var en meget viktig strategisk ressurs for Tyskland, samt at Narvik var en viktig militær by for tyskerne under krigen. Her var det etablert en større ubåtbase, flere militære hovedkvarterer og i Bogen var det vedlikeholds- og reparasjonsbase for ubåter og overflatefartøy. Og i Skjomenfjorden skjulte ubåtene seg når de ikke var på tokt.

Norsk bruk

Etter kapitulasjonen 8. mai 1945 overtok norske styrker begge batteriene intakte, med kanoner og all ammunisjon. Kystartilleriet stod imidlertid ovenfor et problem av teknisk art på grunn av at tyskerne hadde brent alle manualer og tekniske beskrivelser. Batteri Dietl var heller ikke skikkelig fullført selv om kanonene var på plass, prøveskutt og erklært operative fordi godt ildledningsutstyr manglet. Det norske forsvar hadde ikke på den tid kapasitet til å bemanne og holde to slike batterier i drift, og batteri Dietl ble besluttet nedlagt. Kanonene ble hugget opp i 1956.

På Trondenes var situasjonen en annen. Her etablerte kystartilleriet seg etter krigen og batteri Theo inngikk i de norske oppsetningene fram til 1964. Norske soldater skjøt med kanonene første gang i 1951 og siste gang i 1957. I årene etter så driftige og fremsynte sivilansatt og offiserer på Trondenes verdien i dette spesielle anlegget, og en rekke forslag ble fremmet for å ta vare på batteriet. Motstanden var betydelig, spesielt innad i forsvaret.

I Stortingsmelding nr. 54 (1992-1993) blir Trondenes fort omtalt som nasjonalt festningsverk og som etablissement av stor nasjonal betydning. Kanon nr.1 ble registrert som «bygning med verneverdig eksteriør og interiør». Kampen for bevaring hadde lyktes.

I dag står derfor fortsatt alle fire kanonene på Trondenes, og kanon nr.1 er den som er vedlikeholdt og i god stand. Med skytset intakt er batteri Theo på Trondenes uten tvil et av, om ikke det mest originale og best vedlikeholdte gjenværende kanonbatteri i Hitlers 5000 km lange Atlanterhavs-voll. Anlegget er slik det fremstår i dag en unik militærhistorisk attraksjon.

Det kan besøkes i sommerhalvåret, men grupper (for en pris) slipper til resten av året også. Destinasjon Harstad har fått enerett på guidede turer fra eieren, Nasjonale

Festningsverker.

Denne artikkelen er et sammendrag fra boken «Adolfkanonene» av Harald Isachsen. Boken er på 75 sider og har ca. 80 bilder. Den kan kjøpes på nettstedet www.adolfkanonen.com. Red anm.

Vassdalenulykken - den siste dagen

Den nye boka til Harald Layton og Knut Solnes ble nylig presentert i Tromsø. På pressetreffet sammen med forfatterne, var også tidligere brigadesjef, Arne Pran, og pårørende Birgit Marskar Larsen. Hun mistet en sønn i ulykka som tok livet av seksten unge soldater fra Ingeniørbataljonen ved Skjold garnison. Soldatene var sjanseløse da et stort snøskred fra fjellet Storebalak feide over dem.

Knut Solnes fra Sjøvegan, er journalist, og kom i kontakt med Harald Layton i 2005. Da skrev gratangsværingen Layton bok om båten «Lance 2» som forliste i 1974. Tre år senere begynte de å jobbe med denne boka, hvor Layton er hovedforfatter. Solnes har bidratt med noen lengre intervjuer av personer som på ulikt vis ble rammet av ulykka, i tillegg til noe research bak boka.

Tragedien i Vassdalen er aldri tidligere utgitt i bokform. Neste år er det 30 år siden Forsvaret ble rammet av den største tragedien i fredstid da ingeniørsoldatene ble rammet av skredet midt under Nato-øvelsen «Anchor Express».

Birgit Marskar Larsen mener at de pårørende ikke har fått alle svarene etter granskingen av ulykken, men at denne boka nå gir klarhet i det som skjedde.

Reisebrev fra Mali

Det er tidlig kveld da vi lander på Senou flyplass, i en av Air France sine maskiner. Mørket og skyhøy luftfuktighet møter oss da dørene på flyet åpnes. Det er mai, og det skal ta flere uker før vi kan kalle oss akklimatiserte. Vi er 20 norske soldater på oppdrag i Mali.

Som kanskje kjent bidrar Norge med personell under FN operasjonen i Mali (MINUSMA), og i skrivende stund er kontingent 3 stasjonert i Camp Bifrost, en norskbygd leir i utkanten av Malis hovedstad, Bamako. Samlet er MINUSMA cirka 9500 soldater ifra de fleste av verdens hjørner, men styrken består i hovedsak av Afrikanske bidrag.

Deler av vår daglige syssel foregår på styrkens hovedkvarter i sentrum av Bamako, langs Nigerfloden. Turen inn til sentrum tar cirka 30 minutter, en tur som virkelig viser kontrastene mellom det vestlige «sterile» miljøet inne på leir og forholdene til menneskene som lever i Malis hovedstad.

Vi blir for det meste tatt godt imot her nede, ofte av smilende flokker med småbarn, men dessverre finnes alltid de som ønsker å sette kjepper i hjulene på FN-styrkene. Dette har resultert i en bedrøvelig statistikk som melder om 50 døde og et hundretalls alvorlig sårede FN-soldater siden misjonen begynte i 2013.

En annen ting som kan oppfattes bedrøvelig her nede er varmen; det er ikke mange stedene man kan lure seg unna. For de fleste nordmenn blir overgangen stor fra det vi kaller varmt hjemme til hva som er varmt sør for Sahara!

Fargen på jorda her nede kan beskrives som mørk kaviar og den er deler av året knusktørr og hard som

sten. Men da regntiden nærmer seg, oppstår rene magien, og forandrer goldt landskap til frodige, grønne marker. Innsekter og planters aggressive (og til tider imponerende) framvekst har vår Norske veterinær smertelig fått erfare i hennes kamp mot ugras og udyr i leir.

En av mange blide småbarn hilser på fotografen. Foto ASIFU

Camp Bifrost består av sju nasjoner: Norge, Sverige, Nederland, Danmark, Tyskland, Finland, Estland. Samhandlingen i leiren går flott, og fordi alle nasjonene er fra det nordlige Europa, spriker ikke kulturforskjellene for mye, noe som bidrar til enklere samhandling på operasjonelt og sosialt nivå.

Selv om vi er på oppdrag har det blitt arrangert velferdsturer for de som ønsker det, deriblant: besøk til dyrehagen i Bamako, fottur i Siby, båttur på Niger floden, fotball kamp mot Malesere, for å nevne noen. For de heldige det gjelder, er det en opplevelse å besøke myteomspunne byer som Timbuktu og Mopti.

Klart for avspark, FN soldater mot lokale helter. Foto: ASIFU

Det gjenstår to måneder av misjonen, tiden flyr. Det er nå ikke lenge til vi er tilbake i avdeling og jobb hjemme i Norge, vi får forsøke å nyte solen så lenge vi kan.

Mvh Det Norske Bidraget i Mali

Ny generalinspektør

Rammene var flotte på Bardufoss da generalmajor Rune Jakobsen overlot kommandoen over Hæren til generalmajor Odin Johannessen.

Med snøkledd Istind i bakgrunnen badet den nye paradeplassen i Rusta leir i sol fra en kald og klar høsthimmel. Under innsettelsen la forsvarssjef Haakon Bruun-Hanssen vekt på at den nye generalinspektøren er en offiser som med sin brede erfaring fra hele Forsvaret, vil være rette mann til å føre Hæren videre.

Bergenser. Da Odin Johannessen ble uteksaminert fra sersjantkurset på Steinkjersannan i 1981, hadde han ingen planer om å bli generalinspektør. Som så mange andre hadde han planer om å fullføre sin førstegangstjeneste og å få med seg en lederutdanning på kjøpet.

- Det var kameratskapet og ansvaret som ga meg lyst til å jobbe videre i Hæren, sier Johannessen. Det ble etter hvert naturlig å søke krigsskole.
- Det har jeg ikke angret på, sier generalmajoren.

Det er i grunn litt underlig at bergenseren i det hele tatt har blitt hæroffiser. Det kunne kanskje like godt ha blitt Sjøforsvaret. Tilfeldighetene ville det ikke slik, selv om sjømannen i ham lever i beste velgående. Som en ivrig seiler liker Johannessen seg også i det våte element.

Samvirke. Generalinspektøren er godt kjent i Hæren. Det er ikke mer enn ett og et halvt år siden han gikk av fra stillingen som sjef for Brigade Nord, Forsvarets største avdeling. I den tiden var han opptatt av samvirke og samarbeid på tvers av våpengrener, etater og landegrenser. Det er lite som tyder på at han har endret sitt syn på dette.

- Det er tre ting jeg vil fremheve i oppstarten av min tid som generalinspektør, sier generalmajor Johannessen, og fortsetter: –Samvirke, respekt og en solid faglig og verdibasert standard.

Generalen utdyper dette med å forklare at Hæren er samvirke og at den fungerer best når den samarbeider godt med de andre våpengrenene, det sivile samfunn og våre allierte samarbeidspartnere. Dessuten må man vise respekt for hverandre og mangfoldet. Det er tilliten som skapes gjennom gjensidig respekt, som også gir den enkelte trygghet til å fungere optimalt i organisasjonen. Til sist fremholder han opprettholdelsen og videreutviklingen av en solid og verdibasert standard.

- Selv om det er knapphet på tid eller ressurser, må vi aldri glemme at det vi velger å gå forbi i dag, fort blir morgendagens standard.

Ressurs. Det er mange som ville ha en bit av den nye generalinspektøren i hans første uker på jobben. Når han går rundt i gangene på hærstabsbygget på Bardufoss, tar han seg tid til å slå av en prat i en ellers travel hverdag. Gjennom hele sin tid i Forsvaret har han satt menneskene i sentrum og han brenner for hver eneste soldat han har i sin kommando.

- Hæren er først og fremst problemløsende, ansvarsglade, raus og inkluderende mennesker. Det er soldater med evne til strid og vilje til seier – som forebygger krig og verner våre verdier, sier han.

Talsmann for Hæren, Aleksander Jankov

Fortidens bragder og fremtidens krav

Artilleribataljonen på Roasme 75 år etter!

Bakgrunn

Under felttoget på Narvikfronten i 1940 gjennomførte norske styrker en heroisk innsats mot en betydelig motstander. Flere store bragder ble utført i svært krevende terreng under kraftige kamphandlinger i operasjonene mot Narvik. En av mange bragder i denne perioden var Bergartilleribataljon nr 3 (BABN 3) sin innsats med 7., 8. og 9. batteri. Blant annet 10. og 11. mai dro artillerister fra BABN 3 et artilleriskyts opp på fjellplatået ROAMSE, for å understøtte videre angrep på tyske stillingsområder i fjellheimen.

Å dra et skyts på omtrentlig 625 kg opp på et fjellparti i rått snø for å understøtte norske styrkers kamper i fjellet, er et eksempel på ekstrem vilje, selvpoppofrelse og samhold det står respekt av. I Artilleribataljonen tar vi vare på vår historie og søker alltid å lære av den. Den 11. mai 2015 stod atter et artilleriskyts på Roasme-platået.

16 pulktrekkere i draget på hver pulk. Foto Ole-Sverre Haugli, Hæren

På dagen 75 år etter gjennomførte Artilleribataljonen en verdig markering av innsatsen til norske styrker maidagene 1940. Denne gangen ble skytset dratt opp av soldater fra kanonbatteriene Olga og Nils - dog ikke under beskytning fra en fiende, men snøforholdene i mai var ikke fordelaktig.

Forberedelsene

Bakgrunnen for Artilleribataljonens markering på Roasme 11. mai 2015 strekker seg tilbake til en utfordring bataljonen fikk i mai 2014. Da ble det kommentert at i 2015 ville det være 75 år siden det var artilleriskyts i fjellheimen i området Bjerkvik – Narvik. Daværende

sjef Batteri Olga kaptein Roy Bendiksen og sjef Batteri Nils kaptein Richard Moen, startet planlegging av operasjon Roasme i november 2014. Målet var en verdig markering av 75-årsjubileet! Etter flere måneder med planlegging, rekognosering av rute, avklaring rundt lån av tilsvarende skyts fra Forsvarsmuseet, var mai 2015 kommet. Operasjonen startet med en formende temadag på Setermoen, der Knut Werner-Hagen og Selmer Hagen dro ansatte og soldater gjennom felttoget i Narvik 1940 og BABN 3 sin historie i område Roasme. Hensikten med foredragene var å sette vår operasjon i kontekst med historien. Foredragene gjorde inntrykk på deltagerne og satte en fin ramme for vår forferd mot Roasmeplatået.

Artilleriskyts på Roasmeplatået 75 år etter. Et bilde sier mer en tusen ord. Foto Ole-Sverre Haugli, Hæren

Gjennomføringen

Styrken på 117 mann ble forflyttet til området Kvernmo i Gratangen søndag 10. mai. På forhånd var skytset demontert og pakket i tre pulker på rundt 150-200 kg. Batteri Nils og Olga hadde noe samtrening før gjennomføringen, slik at utstyr var tilpasset og utprøvd. Vi delte avdelingen i tre enheter bestående av rekognosering, sportrakkere og pulktrekkere.

Solen skinte og forholdene lå godt til rette for operasjonen. Hver soldat bar sin egen storsekk på 25-30 kg i tillegg til grunnutrustning og våpen. Snøen i området Kvernmoen og opp på fjellet, var noe rått og våt. Den betydelige vekten hver soldat bar på gjorde at man gikk gjennom lagene i snøen og stod med snø opp over knærne i de verste områdene. Først da skjønnte vi hva vi egentlig hadde begitt oss ut på. Synet av en bratt skråning foran oss og snøforholdene, gjorde at enkelte vurderte om vi kom oss opp i tide til markeringen dagen etter. Sist gang tilsvarende operasjon ble utført, ble soldater beskyttet og til tross for dette fikk de kanonen opp på platået. Det at vi også skulle klare dette var det

ikke spørsmål om, men med gjeldene snøforhold kunne dette ta noe tid. Sakte men sikkert økte tempoet til enheten som dro på kanonen. Soldatene rullerte på å dra og så snart noen hang med hodet, ble de byttet ut med avløserere. Snøen ble fastere, mestringsstroen økte og tempoet steg om kapp med moralen opp fjellsiden. I det avdelingen kom over stigningen og terrenget flatet ut, gikk tempoet ytterligere opp. Fem timer etter start kvelden 10. mai var det igjen et artilleriskyts i stilling på fjellpartiet Roasme. Vinden hadde tatt seg opp og skyene la seg langt nedover Leigastind. De raske omskiftingene understreket hvilke utfordringer været gir, noe historien også beskriver i flere beretninger fra 1940. Men ingenting kunne påvirke ekstremt ydmyke, stolte soldater og ansatte som smilte fra øre til øre etter ankomst Roasme. Et velfortjent varmt måltid med hjemmelaget lapskaus fra Lapphaugen Turiststasjon gjorde opplevelsen komplett.

Ivan Vanje kronet markeringen med sin tilstedeværelse og skildringer fra maidagene 1940. Foto Ole-Sverre Haugli, Hæren

Markeringen

Mandag 11. mai 0900 startet markeringen av 75-årsjubileet. Tåken lå tett som omkring oss. Ansatte fra Stabsbatteriet hadde tråkket en beltevogntrase opp fra fylkesgrensa på Øse og opp på Roasme fra sørvest. Beltevognene fraktet sivile deltagere fra Bardu, Salangen, Lavangen, Gratangen og Narvik kommune til markeringen på plataet. Soldater og ansatte fra batteriene Nils og Olga stod oppstilt bak kanonen, og det norske flagg valet i vinden. 339-skvadronen på Bardufoss hentet en av få gjenlevende krigsveteraner som kjempet på Roasme.

Litt over kl 9 klarte "339" å lande med Ivan Vanje på fjellplataet, solen brøt igjennom den tykke tåken og seremonien kunne starte. En stolt og ydmyk bataljonssjef,

BAS Morten Jensen åpnet markeringen med tale til alle deltagerne og en påfølgende salut. Deretter skildret Oddmar Fedreheim kampenes utfoldelse i området og Ivan Vanjes deltagelse.

Ivan Vanje fortalte noen av sine opplevelser for 75 år siden på dette plataet. Lydhøre soldater og gjester var svært takknemlige for innsatsen, ydmyke og fulle av respekt. Kravene til norske soldater og deres deltagelse under maidagene 1940 i Narvik-området, har vært intet annet enn imponerende.

Artikkelforfatteren kaptein Richard Moen på toppen av Roasme-plataet. Ofotfjorden i bakgrunnen. Foto Ole-Sverre Haugli, Hæren

Tanker til etterfølgelse

Undertegnede ledet gjennomføringen av operasjonen for Artilleribataljonen. For meg var dette den største opplevelsen jeg har hatt som ansatt i Forsvaret. Å følge i fotsporene til vår historie og ikke minst få sterke opplevelser fortalt av Ivan Vanje, gjorde at ingen ville vært foruten deltagelsen på denne markeringen. Det å oppleve det samholdet og den iveren den enkelte utviste under marsjen til Roasme var utrolig. Samtlige ville på toppen for å vise sin respekt for det som fant sted for 75 år siden. Ved å gjenoppleve operasjonen ser man enkelte verdier som ikke er like fremtredende i den daglige tjenesten, men som er tidløse og like relevante også i dag. Det å være soldat, ansatt og kriger – handler om å være del av noe større, et fellesskap der innsats handler om plikt. Under felttoget 1940 deltok militært personell med livet som innsats. I ytterste konsekvens kan det være kravene også i morgen, selv om det er fred og frihet i dag. Da må man være beredt!

Gjør rett – frygt ingen!

Richard Moen, kaptein, sjef Batteri Nils

Kanonen på Roasme - mai 1940

Innledning

Bergartilleribataljon nr 3 (BABN 3) deltok med blant annet to heste-trukne (7. og 8. batteri) – og ett motorisert batteri (9. batteri – trukket av hjulkjøretøyer), under krigshandlingene på Narvik-fronten 1940.

Tanken om å gjennomføre en ”kopi” av noe av artilleriets bragder under krigshandlingene, fikk sin grobunn hos Brigadens Artillerisjef (BAS) og hans medansvarlige i relasjon til BABN 3's (- og senere arvtakeren Artilleriregiment nr 6's) etter hvert så vel kjente logo – hvor en kanon fra 8. batteri ble trukket opp på Storeballak 17. mai 1940.

Å kopiere den spesielle operasjonen, viste seg imidlertid i dag å medføre for store miljømessige konsekvenser til at det lot seg gjennomføre innenfor akseptable rammer. Men – artilleristillinger på fjellmassiver under de samme krigshandlinger, ble etter hvert nærmest mer og mer vanlig – og alternativer hvor konsekvensene ikke fikk betydning i samme grad, var derfor ikke vanskelig å finne. Et av fjellpartiene hvor det også ble kjempet hardt fra – og hvor artilleriskyts ble brakt i stilling, var kampene på Roasme. De reelle hendelsene herfra er beskrevet i flere historiske sammenheng, og i det etterfølgende gjengis et sammendrag – hvor også personlige opplevelser fremgår.

Etter at tyskerne måtte oppgi område Gratangen, trakk de seg tilbake opp i fjellområdene mot Narvik. De norske styrkene ble inndelt i to små brigader den 29. april. Brigade 6 – med oberst K. R. Løken (oblt. Ole Berg fra 8. mai), skulle rykke fram fra Lappaugen gjennom Gressdalen mot Vassdalen. Som artilleristøtte fikk brigaden tildelt 8. batteri (hestetrukket). Brigade 7 – med oberst Wilhelm Nicolay Faye, skulle rykke fram over Gratangseide mot Bjerkvik. Som artilleristøtte fikk brigaden BABN 3 (minus 8. batteri). En av de som tjenestegjorde i 7. batteri – Johannes Arntsen fra Tysfjord, ga sine meget detaljerte erindringer til AR 6 i 1995 om hele sin tjeneste – som ble beskrevet i et eget hefte nevnt ”Med 7. hestetrukne bergbatteri av Bergartilleribataljon nr 3 i fred og krig, 1937 og 1940”. Han tjenestegjorde under krigshandlingene som en av kanonbetjeningene i batteriets 2. tropp, hvor han også fysisk deltok på Roasme. Det vil derfor her være

naturlig å la hans opplevelse danne det dokumentariske grunnlaget om denne operasjonen, og hans beretning gjengis i sin helhet i det etterfølgende.

Hva som reelt hendte for 75 år siden på Roasme

(utdrag-/sitat-Johannes Arntsen).

”...ved 21-tiden den 10. mai om kvelden, ble det ropt: - Ilden opphører. Hvil i batteriet!

Ved denne tiden kom oberstløytnant Dahl ned fra Roasme og ville ha en kanon opp på fjellet for å støtte infanteriet som var i heftig kamp mot tyskerne oppe på fjellmassivet der. Vi mente det var umulig, for fjellsiden var for bratt. -Dere skal få 100 mann til å hjelpe dere, sa Dahl.

Det ble bestemt at første kanon skulle opp på Roasme. Jeg var glad for at jeg skulle slippe å være med til fjells (Roasme var 793 moh). Kl 2330 gikk jeg inn på en låve som var der vi hadde stilling. Her var det fullt av fremmede soldater som hadde fått avløsning og kommet ned fra fjellet. Det fantes ingen ledig plass å sove på – så jeg gikk inn i fjøset. Der sto det kyr, noen sauer og en stor svart hest. I spilltauet til hesten var det strødd med ren fin halm. Det var den eneste plassen hvor jeg kunne sove. Hesten så på meg med store fuktige øyner da jeg la meg ned i halmen ved siden av beina dens. Jeg sovnet med det samme. Etter en time ble jeg vekket. -Du skal være med kanonen på Roasme! -Men, det er ikke min kanon, forsøkte jeg. -Du skal være med. Bare kom igjen. Kanonen står klar kl 0100! Jeg begynte å lete fram sakene mine. -Du skal ikke ta noe med deg. Alt blir sent opp på fjellet senere!

Jeg var ikke ordentlig våken etter en times søvn - på flere døgn. Hester og kjøretøyer sto klare. Kanonen var demontert og fordelt på flere sleder, tre – fire tror jeg det var. Vi kjørte til fjellfoten og hestene ble spent fra – og vi begynte å dra sledene oppover den bratte fjellsiden. Snøen var løs og dyp i skogen. De 100 mann som skulle hjelpe – uteble. Ved hjelp av tau og med stort slit, fikk vi flyttet en slede, én meter om gangen. Endelig kom vi opp den første bratte bakken. Terrenget flatet seg ut og snøen ble hard og fast. Det var godt å få puste ut etter strevet. Hestene kom også opp der vi hadde tråkket og brøytet oss fram med sledene, men da vi skulle spenne for den første hesten, tråkket den gjennom skaresnøen og falt over den ene av sjekeene – som knakk rett av.

Så var det bare å spjelke. Med fjøler av sledekarmer og hestetømmer, fikk vi spjelket redskapen, slik at den ble brukbar. Vi hadde enda flere kilometer å gå før vi var femme på Roasme.

Da vi kom opp mot Leigastind, kom en avdeling (norske) nedover fjellsiden på ski. Fjellsiden var bratt, så soldatene kjørte i store svinger nedover. Hele tiden ble de beskutt av tyske bombekastere. Noen ganger smalt det like i nærheten, men granatene gjorde ingen virkning i den dype snøen. Men det var skremmende å se på. -Er det dette vi har i vente, tenkte jeg, og følte meg uvel.

Det gikk sakte fremover. Batterisjef kaptein Holmen gikk foran og signaliserte når det var klart til å følge etter. En gang stoppet vi på en høyde. Jeg satte meg i snøen, og sovnet. Da jeg våknet, satt jeg alene på fjellet. Bare snødekte flater var å se. Ikke en lyd hørtes. En soldat dukket opp fra en haug og kom bort til meg. -Sovnet du av, sa han. -Ja, jeg gjorde visst det, svarte jeg. Jeg reiste meg stiv og støl – og følte meg noe frossen. Vi nådde snart igjen de andre, som var bak en haug noen hundre meter borte.

Terrenget gikk noe opp og ned. Det ble mange stopp i fremmarsjen. Holmen slapp oss ikke fram før han var sikker på at "leia" var klar. Klokken var vel syv om morgenen den 11. mai da vi kom opp til toppen av Roasme. Vi var slitne. Hestene var blodige og oppskåret på beina. De var blitt oppskårne ved å trå gjennom den isfrosne skaresnøen. Nu kunne de endelig få hvile ut etter strabasene.

Ved toppen av Roasme hadde våre infanterister som var der, gravd løpegraver i snøen. Mitraljøser var satt opp slik at de kunne skyte mot tyskerne og selv være i dekning. Kanonen ble satt sammen i en fart, og vi gjorde oss klar til å dra den over toppen slik at vi kunne skyte ved direkte retting. En hvit presenning ble lagt over kanonen, og vi begynte å skyve den over den siste kneiken. Det var merkelig stille, ikke et skudd hørtes. Vi la merke til tre døde soldater som lå i snøen. De hadde ligget der i to døgn. De kunne ikke hentes på grunn av den intense skytingen fra tyske maskingevær. Vi ventet oss derfor et regn av kuler og forsøkte å dekke oss best mulig bak kanonskjoldene.

Da vi hadde skjøvet kanonen omlag 30 meter over

fjellkammen, fant vi en liten avsats i fjellet som var stor nok til å plassere kanonen på. Det var god støtte for lavetten bak. Vi brukte kort lavett. Vi hadde fått vite at tyskerne hadde ni maskingeværstillinger foran oss, og vi fikk påvist hvor disse var plassert. Alt var så merkelig stille, som om det ikke fantes fiender noen steder. Nu hadde vi fått kanonen innstilt mot et oppgitt mål. -FYR, ble det ropt.

Det var fenrik Arne Nygaard som ga ordre. Så smalt det! Kanonen hoppet fælt fordi den sto plassert på harde fjellet. Da åpnet tyskerne ild med alle sine maskingeværer. Vi lå flate på snøen og prøvde å dekke oss best mulig bak kanonen. Prosjektilene fra maskingeværene hadde sporlys og dannet en stråle lik vannet fra en hagesprøyte. Det kriblet fælt i kroppen. Senere fant jeg ut at det passerte vel 100 prosjektiler i sekundet. Plutselig sluttet tyskerne å skyte. Vi spratt opp og skjøt to skudd med kanonen. Da kom en ny serie med skudd fra fiendens maskingeværer, og vi kastet oss ned i snøen igjen. Da hørte vi fra fenrik Nygaard; -Ååå, han tar våpenet og springer! Han mente at det var en tysk maskingeværskytter som sprang.

Det fortsatte med skuddveksling utover morgenen. Maskingeværiden fra tyskerne ble ikke så hissig etter hvert, og skuddsalvene ble også kortere. Plutselig kom det et granatnedslag omkring 150 meter nedenfor oss. Straks etter kom et nytt smell omtrent 50 meter nærmere. Nu skjønte vi at tyskerne hadde kanoner bak maskingeværene. Flere granater kom mot oss, og stadig nærmere.

Nedslagene kom på rett linje, som om de var trukket opp med linjal. Så kom et nedslag bare 10-12 meter foran kanonen. -Neste skudd blir en fulltreffer, tenkte jeg.

Vi lå flate i snøen og ventet. Vi hørte utskytingen fra den tyske kanonen, og hørte granaten komme gjennom luften. Det kriblet ufordragelig i kroppen. Pulsen økte noen hakk. Sekundene føltes utidig lange. Så smalt det! Eksplosjonen kom 4-5 meter til venstre for oss. Vi lå stille. Snøen sprutet høyt i luften – og noen små flak fra skaresnøen falt ned over oss. Så kom en hel serie med granater så fort etter hverandre at vi skjønte at tyskerne måtte ha flere kanoner. Merkelig nok gikk alle granatene til venstre for oss – og gjorde ingen skade i den dype snøen. Vi spratt opp og fortsatte å skyte mot de oppgitte

mål. Da smalt det plutselig i luften. En svart røykdott sto i luften 15 meter over bakken. Fienden begynte å skyte med granatkardesker. Det kom en hel serie med eksplosjoner. Skuddene kom så fort at det alltid var flere ”røykdatter” i luften samtidig.

Granatkardesker er slike granater som er fylt med små blykuler som skytes ut når granaten eksploderer. Det var veldig presis skyting, men heldigvis gikk skuddene hele tiden noe til venstre for oss. Skytingen sluttet like brått som den begynte.

-Det er kommet mat opp, ropte Nygaard. En om gangen forlater kanonen og går og får seg mat. -Ta med tomhysene, sa han.

Jeg tok en kasse på skulderen og skyndte meg over toppen. Da kom en serie skudd fra fiendens maskingeværer igjen. Det smalt og rykket i kassa som jeg bar på skulderen. Jeg fikk litt ekstra fart med å komme meg i dekning. En kule hadde gått gjennom mansjetten på hansken min.

Etter at vi hadde fått oss mat, ble det bestemt at vi skulle dele oss opp slik at vi bare var én og én halv time om gangen ved kanonen. Dette på grunn av de harde påkjenningen, ble det sagt. Min tur kom til å få avløsning. Jeg var overtrekt og sjanglet bort til et lite telt som var satt opp i snøen. Klærne var våte etter flere timer i den våte snøen. Det blåste friskt. Vinden var gjennomtrengende, og jeg følte en isende kulde. Jeg måtte sove. I teltet var det lagt en teltduk på snøen. Ikke noe underlag. Jeg la meg slik jeg stod, og sovnet med det samme. Etter en halv time våknet jeg brått. Helt gjennomfrosset. Hvert fiber i kroppen skalv. Helt ned i tærne. Jeg måtte ut og komme meg i bevegelse. Jeg hoppet og spratt og rullet på den harde skaren. Slo flikkflakk og gjorde alle slags bevegelser. Fra en snøhule kom det en herlig duft av nykokt kaffe. Jeg krøp inn i hulen og fikk kaffe i en blikkopp. Det varmet godt, og jeg ble døs.

Tiden løp ut, og jeg måtte tilbake på kanonen. Jeg løp over toppen og kastet meg ned ved kanonen. Det kom ikke noe kuleregn, som jeg hadde regnet med. Vi fortsatte å skyte. Motstanden ble svakere, og ved 17-18-tiden om ettermiddagen ble det slutt. Alt ble så merkelig stille. Fienden hadde vel trukket seg tilbake. De døde soldatene som lå i snøen ble hentet.

Infanteriet begynte å trekke fremover for å erobre de tyske stillinger. Soldatene gikk fram i spredt formasjon. Det fantes ingen dekning i den harde skaresnøen. Noen granater ble skutt med kanonen for å lage groper i snøen foran soldatene som de kunne søke dekning i. Så ble ilden flyttet lenger fram, og nye groper ble dannet. Nye soldater kom bakfra og søkte dekning i disse. Nu var det ikke lang tid før de tyske stillingene ble inntatt. Jeg kan ikke huske at det forekom noen skyting. Tyskerne hadde vel trukket seg tilbake. Jeg vet ikke om det var dag eller natt. Heller ikke hva klokken var. Dag og natt var like, når ikke solen var synlig.

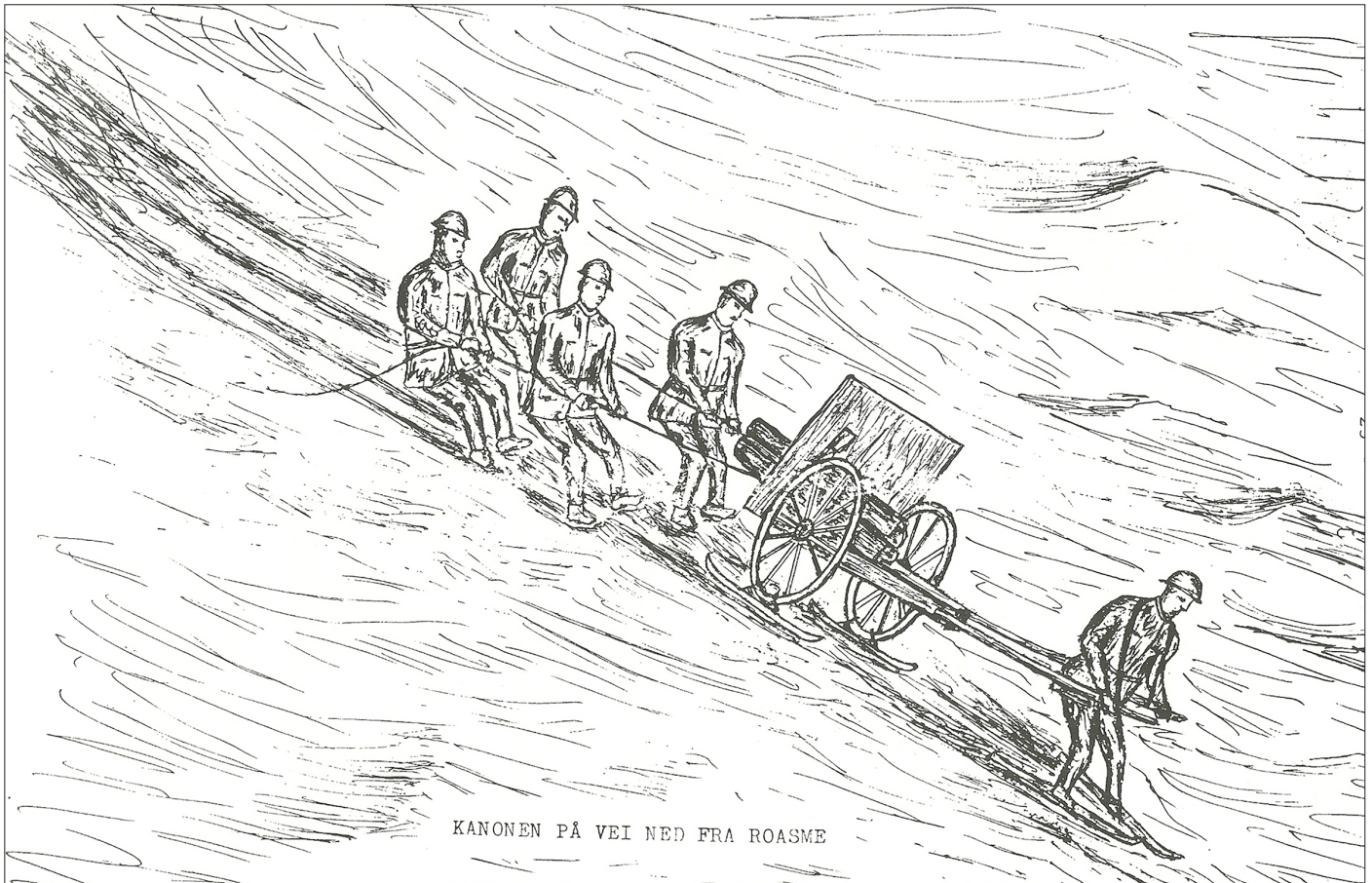
En av dagene, jeg tror det var den 12. mai, alt var stille. Vi sto på fjellet og så på de britiske marinefartøylene som lå stille ute på fjorden mellom Narvik og Herjangen. Vi så flere tyske fly som nærmet seg. Skipene satte seg i bevegelse straks de merket fly i lufta. Vi så at flyene slapp bomber etter skipene, som satte opp farten og gjorde noen skarpe svinger for å unngå og bli truffet. Bombene falt nær skipene, og sjøsprøyten sto høyt. For oss så det ut som bombene traff målet, men skipene seilte alltid videre.

Ut på kvelden den 13. mai, kom en flåte med fiskefartøyer innover mot Bjerkvik. Også krigsskipene trakk nærmere mot Herjangen. Plutselig åpnet skipene ild. Vi skjønnet at det ble gjort landgang i Bjerkvik. Skipskanonene skjøt veldig hurtig. Bare et par sekund mellom hvert skudd. Etter en tid steg 11 ildsøyler opp fra Bjerkvik. En soldat som sto og så flammene sa:

- En av brannene kommer fra mitt hjem. Jeg håper at familien er kommet seg i sikkerhet. Han skalv litt i røsten da han sa det.

Neste morgen skulle vi dra ned fra Roasme. Alle hester og kjøretøyer (sleder) skulle føres tilbake samme vei som vi kom opp på fjellet. Altså ned til Kvernmoen. Det hadde vært frost om natten, så skaren var hard i nordhellingen der det var skygge for solen. Solen kom tidlig opp, og ”begynte sin gjerning”, hvor snøen smeltet i sørhellingen. På snøen lå det masse små blykuler etter tyskernes skyting med granatkardesker. Det så ut som blåbær som var strødd utover.

Kaptein Holmen bestemte at kanonen skulle føres nedover fjellet i sørhellingen. Her var jo da snøen råtten, og hester kunne ikke brukes. Kanonen måtte dras for hånd. Vi var et mannskap på fem artillerister, og

KANONEN PÅ VEI NED FRA ROASME

kanonen veide ca 635 kg. Det måtte lages sjeker foran, som en måtte stå i på ski, mens de øvrige hang etter for å bremse. -Vi kan ikke stå på ski, hørte jeg en som sa. -Du kan stå på ski, sa en annen og pekte på meg. -Ja, jeg kan det, svarte jeg, men har ingen ski. -Det fikser vi - var det en som sa.

Noen franske alpejegere hadde falt der oppe. De hadde ski på beina. Et par ski ble hentet, og problemet var løst. Bindingene ble tilpasset, og jeg fikk ei brei lærreim over skuldrene. Remmen ble festet til sjekene for å avlaste tyngden på armene. Så var vi klar. Vi aket kanonen utenfor bakkekanten, og så bar det av gårde nedover den bratte skaresnøen. De øvrige av mannskapene holdt igjen så godt de kunne ved å stemme skohælene i skaresnøen. Jeg var engstelig for å falle og få kanonen over meg, men jeg klarte å stå bakken ned. De første 400-500 meterne var unnagjort. Nu ble det flatere og snøen ble delvis borte. Vi slet fælt for å komme videre. Kanonen følte tyngre og tyngre. Svetten rant av ansiktet og øynene sved. Jeg måtte vaske ansiktet flere ganger. Svetten piplet i små dråper også ut gjennom uniformen. Etter hvert ble det flere stopp. En gang falt jeg gjennom isen på en vanddam, og ble våt til midjen.

Etter å ha strevet i 4-5 timer, kom vi endelig ned til veien like norf for fylkesgrensen mellom Troms og Nordland. Det siste stykket var jeg helt utkjørt, og sjanglet mellom sjekene. Solen var gått ned bak fjellene i vest. Kjøkkenvogna var kommet på plass, og vi fikk varm suppe. Jeg måtte få av meg de våte klærne. Noen kom med et undertøyskifte av ull. Det var pent sammenlagt og så rent ut. Da så på undertøyet, oppdaget jeg at det var fullt av lus! Jeg talte lusene på det sammenlagte tøyet; en, to, tre, fire, - da jeg kom til ellve, kastet jeg hele greia. Jeg tok og skyllet mine egne klær i en bekk som rant forbi – vred vatnet godt ut av dem – og hengte dem opp i teltet. Jeg fikk et hestedekken som jeg tullet meg inn i, og la meg til å sove i et telt som var satt opp på en tørr og bar flekk. Søvn overmannet meg med det samme"! (*sitat slutt*)

Selv om striden omkring Roasme var over, gjenstod flere kamphandlinger også for 7. batteri og Johannes Arntsen i dagene fram til 8. juni, da kapitulasjonen var et faktum.

Johannes Arntsen var for øvrig havneingeniør i Narvik fra 1968 til han gikk av med pensjon i 1983.

Å ha lederansvar når katastrofen inntreffer

historien til tidligere brigadesjef Arne Pran

Norsk Veteranforbund for Internasjonale Operasjoner (NVIO) avdeling Troms og Brigadeveteranforbundet arrangerte åpent foredrag i forbindelse med Forsvarets minnedag.

Forsvarets minnedag ble innstiftet i 2007 og markeres første søndag i november. Av praktiske årsaker har de fleste militære avdelinger markeringen fredagen i forkant.

Foredraget ble arrangert på Bardufosstun torsdag 29. oktober og samlet omlag seksti tilhørere.

Det var en ærlig og usminket historie tidligere brigadesjef Arne Pran fortalte en fullsatt sal på Bardufosstun, i forbindelse med arrangementene rundt Forsvarets minnedag, som er første søndag i november. Foto Øivind Baardsen

Pran var klar på hva ansvarlig lederskap er når en katastrofe oppstår. -Da har man både det juridiske, økonomiske og emosjonelle ansvaret, sa han.

Den tidligere brigadesjefen fortalte hvordan han løste de praktiske lederoppgavene, om kritikken som fulgte etterpå, og ikke minst hvordan sorgen og ensomheten preget han som leder.

-Da jeg mottok meldingen om ulykken, var det mitt ansvar, det ga jeg klar beskjed om. Jeg visste samtidig at det ville hindre min videre karriere i Forsvaret, men det var uansett det eneste riktige å gjøre.

Obersten fikk ingen støtte fra sine overordnede. Pran valgte å fokusere på soldatene og de pårørende, og dro selv til Ingeniørkompaniet for å fortelle om ulykken.

Omlag seksti personer hadde møtte frem for å få med seg den tidligere brigadesjefens historie rundt Vassdalen-katastrofen.

Foto Øivind Baardsen

-Vi stod sammen i sorgen, med de pårørende og soldatene - det betydde enormt mye for meg, sa Pran. Den tidligere brigadesjefen reiste rundt til alle kompanienhetene, for å informere om ulykken og dele sorgen. Han viste et enormt godt lederskap.

Pran fortalte også om sterk ensomhet. Han var den eneste lederen som tok ansvar for den største ulykken i Forsvaret i fredstid. Pran sluttet i Forsvaret bare to år etter ulykken, og gikk over til det private næringsliv.

-Min tid i Forsvaret var over, sa Pran. Da det offentlige endelig tok på seg ansvaret for ulykken, ble skyldfølelsen jeg bar på en styrke, sa han. Ulykken førte også til at det senere ble innført nye sikkerhetsprosedyrer i Forsvaret. Pran mener han ikke kunne gjort så mye annerledes.

-Jeg hadde en optimistisk følelse av at vi skulle få alle ut levende, sa den tidligere brigadesjefen. Da han selv kom til skredet i Vassdalen like etter ulykka i 1986, ble han veldig overrasket da han så området avdelingen hadde beveget seg inn i. De hadde ikke fulgt den vanlige turløypa vi hadde rekognosert tidligere, da vi mente det var tryggere i den andre siden av dalen.

-Samtidig med at jeg gikk ut av helikopteret på ulykkesstedet, skjønte jeg at katastrofen var et faktum, fortalte Pran.

Han ble værende inne i Vassdalen helt til kvelden, og hjalp til med å få evakuert skadde soldater. Sent samme kveld var et stort pressekorps på plass på Bardu Motorhotell på Setermoen, og det var da Pran tok ansvaret for ulykka.

- Journalistene ville vite hvem som hadde skyld i ulykka,

Etter foredraget ble Arne Pran tildelt Brigadeveteranforbundets hederstegn av president Tore Kulsli. Hederstegnet er forbundets høyeste utmerkelse. Foto Øivind Baardsen

og det var da jeg tok på meg ansvaret. Jeg kunne ikke gjøre noe annet. Jeg skjønnte at de pårørende måtte ha en å snakke med, sa Pran.

Det ble søvnløse netter, en sterk ensomhetsfølelse, sorg og stor skyldfølelse, forklarte Arne Pran. Han ga tilhørerne et sterkt og ærlig innblikk i sitt eget følelsesliv i dagene etter katastrofen. Uforståelig fikk han ikke noen støtte fra sine overordnede.

Sammen med mine egne kolleger kunne vi utveksle følelser som sorg, trøst, og oppmuntring. Både blant soldater og befal. Det gjorde vondt at jeg ikke kunne gjøre det samme med mine overordnede. Manglende støtte fra mine overordnede, med hverken trøst eller oppmuntring, gjorde at skyldfølelsen, sorgen og fortvilelsen, ble ei svært tung bær å bære, sa Pran.

Soldatene slo derimot ring om han etter skredulykka, og mange av soldatene fra den tida og andre kolleger, har i alle år etter sendt hilsninger og blomster hjem til familien Pran.

Pran fortalte også om engstelsen han hadde for å møte de pårørende etter ulykka. Disse møtene ble imidlertid en god opplevelse, og han takket de pårørende for måten de hadde møtte han på.

-De viste meg storsinn, og det er jeg dem evig takknemlig for, sa han.

For Pran ble skredulykka i Vassdalen starten på slutten på hans karriere i Forsvaret. Etter ulykka ble han plassert i en jobb hvor han forstod at karrieren var over. Dette ble også en vond opplevelse for han.

- Gamle kolleger sluttet å hilse på meg, fortalte han.

Avslutningsvis sa Pran at det hadde vært vondt. -Men jeg håper vi har lært, og jeg håper at det ikke er så mange i dag som fortsatt sliter etter ulykka.

Den meget sterke historien Arne Pran delte med tilhørerne på Bardufosstun, ga et innblikk i hans første dager etter ulykka i Vassdalen i 1986, og i tiden etterpå. Pran fikk stående applaus da han avsluttet foredraget og opplevde noe av den støtten han savnet fra sine overordnede i tiden etter ulykka.

Etter foredraget ble det servert pizza i Sverre-stua på Bardufosstun og praten gikk livlig rundt bordene.

Den ene av arrangørforeningene; Norges Veteranforbund for Internasjonale Operasjoner (NVIO), avdeling Troms, tildelte Arne Pran et trykk av veteranmonumentet Touchpoint, som står på Bardufoss. Fra venstre; generalsekretær i Brigadeveteranforbundet Bjørnar Nicolaisen, president Tore Kulsli, Arne Pran og leder av NVIO Troms Einar Ulleberg. Foto Øivind Baardsen

Foto Bjørn Tore Ness, Forsvaret

Veterantreff på Nordmøre

Deltakerne fikk omvisning på Meland fort av pensjonert orlogskaptein Ivar Olaf Halse. Foto via Lars Indreiten

Helga 29. og 30. august ble det avholdt veterantreff for brigadeveteraner tilsluttet Nordmøre brigadeveteranforening på Aure.

Det møtte 15 veteraner. Treffet startet med omvisning på Meland fort, et krigskulturminne bygd av tyskerne under 2. verdenskrig. Frivillige har ved et betydelig dugnadsarbeide fått fram fortets fasiliteter slik det den gang var. Pensjonert orlogskaptein og medlem av foreningen, Ivar Olaf Halse, holdt en meget god orientering om fortets historie og taktiske plassering, samt våpentekniske detaljer. I det fine veret var det lagt opp til grilling og sosialt samvær på fortet.

På landnotbrygga mimret veteranene om tida i brigaden ut i de små timer. Foto via Lars Indreiten

På ettermiddagen og kvelden ble deltakerne invitert til landnotbrygga til medlem Magne Vaag, der det var ordnet med båtskyss. Kvelden og natta ble brukt til sosialt samvær med mange gode historier ut i de små timer. De fleste overnatta på brygga og av verten ble det servert en minnerik frokost i morgensola. Utover dagen var det tid for hjemreise.

Veterantreffet resulterte også i tre nye medlemmer.

Prolog for brigadeveteranene i Østfold

Vi sitter her bak vollene i Gamlebyen,
et festningsverk med historisk sus.
Her kan hver sten gi oss en krønike,
om tiders gang i vårt kongerike.
En riktig ramme for offiser og soldat,
som for sitt forbund stolt gir salutt.
Fire år etter sekelskiftet,
ble vår første forening stiftet.
Det skjedde i tid med voksende tro,
på at selvstendighet for et forbund ville gro.

Å styrke vårt forsvar lå snublende nær,
med verneplikt og ikke bare en stående hær.
Det trengs veteraner som reserver der holder seg parat,
vi trenger en borger som óg er soldat.

Som motto er valgt - *Voluntas Victoriae* - vilje til seier.
Til Fedrelandet og brigaden ble det sagt ja.
Og foran ligger som vi vet krefter i grunn,
som truer Norges demokratiske samfunn.

Motet det holdt i nittennullfem,
da Michelsen hentet seieren hjem.
Krigstrusselen ble i forhandlinger snudd.
Fordi vårt land kunne bite fra seg,
var det trolig at svenskene ga seg.

Først kom det en verdenskrig nummer én,
og den slapp vi fra men landet fikk mén.
Sjøfolks skjebner til krigen knyttet,
ubåter lå og lurte på byttet.

I dag er ingen lenger i tvil;
Norge våknet en dag i april.
Dagen den niende i fjerde,
ble dagen med forvirring å ære.
Æren vant de som kjempet tross alt,
viste sitt mot og for fedrelandet falt.
I krigens gru de med ild fikk dåpen,
angrep kan kun besvares med våpen.

fortsettelse neste side...

...fortsettelse fra forrige side

Helt ble freden ikke vunnet,
Øst-Europa i lenker lå bundet.
Mannen med navn avledet av stål,
et verdensrike så som sitt mål.
Men mot denne farlige truende makt,
vi stilte opp med en Atlanterhavspakt.

Jagerfly skriver hvitt oppe i skyen,
der de tordner høyt over byen.
Skriftens tydninger er klare,
dette landet vil vi forsvare.

Et fremtidsønske for våre soldater og befal,
er at det borger for god moral.
Ja, kan du være et godt eksempel,
da går du rundt med det rette stempel.
For vår nasjonal arv vi stiller opp,
bak Norge vi står i samlet tropp.
Og vi stiller opp mot vold og brann,
i troskap mot Konge og Fedreland.

Vi veteraner fra Brigaden i Nord-Norge.

Kåre Sørby, leder av Østfoldavdelingen.

Brigadeveteraner på tur

Av Harald Jakobsen

Lørdag 31. oktober dro Midt-Troms avdeling av Brigadeveteranforbundet til Trondenes på besøk til Kystjegerkommandoen. Dette ble en svært hyggelig og interessant tur for de tjue deltakerne på bussturen. Besøket startet med lunsj på kantina, før de ble vist om i leiren og fikk en orientering om den knallharde treninga som soldatene må gjennomgå, før de får dra ut på de tøffe oppdragene de deltar i.

For de fleste var det uforståelig at Kystjegerkommandoen på Trondenes er foreslått nedlagt i Forsvarssjefens forslag til langtidsplan for Forsvaret, for å flyttes til Bergen og til Rena leir. Kanskje kysten i Nord-Norge ikke er så viktig å forsvare, var den sarkastiske kommentaren fra en del av oss.

Veteranene var også en tur innom Adolf-kanonene. Der vi ble møtt av en kunnskapsrik og interessant guide

*Vår guide oppe på Adolfkanonen i Harstad.
Foto via Midt-Troms brigadeveteranforening*

som både kunne fortelle om historia og de tekniske finessene med disse kanonene. For undertegnede som bare hadde sett for seg at vi skulle gå rundt å kikke på en kjempekanon, var denne omvisninga et svært positivt innslag. De fleste av oss var imponert over den tyske krigsindustriens tekniske løsninger, samtidig som vi var glade for at disse kanonene aldri kom i bruk under krigen.

Etter denne omvisninga var det middag på messa hos kystkommandoen, før vi tok fatt på heimturen. Der både vitser, trekkspillmusikk, allsang og småprat bidro til at dette ble en både lærerik og sosial tur.

*Ved minnesmerket over Christian Lian, Simen Tokle og Andreas Eldjarn fra KJK og Trond Bolle fra MJK, som omkom i Afghanistan juni 2010, holdt veteranene tale og en liten markering. Det nye organisasjonsflagget til Midt-Troms brigadeveteranforening var med.
Foto via Midt-Troms brigadeveteranforening*

Brigadeveteranenes bilder

Fra markeringa av Brigaden i Nord-Norges 25-årsjubileum på Bardufoss flystasjon 9. juni 1978. Foto Forsvaret

Her er BN 3 under samme 25-årsjubileum, til høyre bataljonsjef oberstløytnant Arnfinn Olav Eide, bak NK major Johan Dale. Navnet på fendelføreren har vi ikke kunnet fastslå. Foto Forsvaret

Hæren har i to år vært partner med Arctic Race of Norway, og skal også være med neste år. I år startet verdens nordligste internasjonale sykkelritt i Harstad. Alexander Kristoff fra Katjusja vant massespurten foran landsmannen Edvald Boasson Hagen fra MTN-Qhubeka og iren Sam Bennett fra Bora-Argon 18. På bildet har Kristoff akkurat passert målstreken og en MP-soldat fra Brigade Nord varsler publikum med fløyte slik at ingen går ut i veien. Foto Øivind Baardsen

Kongen pleier å besøke de store vinterøvelsene i Troms. Her fra et besøk i Stroesk 1/Pbn, tirsdag 24. mars, i oppmarsjområdet på Fossmofeltet under øvelse Teamwork 1992. Vi ser Torolf Rein, Dagfinn Danielsen og Kong Harald. Foto APIC/N

Min og mine medsoldaters inntreden i Brigaden i Nord Norge var i 1962, umulig, uten lange hvite underbukser. Mer sexy enn dette, blir det ikke, skriver Bjørn Terje Kristensen fra Lier.

Jegertroppen i BN1 på vinterøvelse i 1965. Foto via Bjørn Codling

For våre venner kavaleristene, tar vi denne gangen med et bilde fra Trandum og året 1974. Foto via Roger Hennum, Drammen, som står i permuniform foran Leoparden.

Det er alltid interesse for militære kjøretøy. Her ei kolonne med både M 621 og Mercedes GD 240. Bildet skal visstnok være tatt 18. mars i 1992. Norge fikk totalt 1375 av denne typen. De første kom i tjeneste i 1968 og de siste ble utfaset i 2003-2004. Lastevogna veide 5,86 tonn og hadde en topphastighet på 90 km/t. Det var plass til tre soldater foran og 20 på lastepanet. Foto via Morten Kasbergesen

3. desember arrangerte våre veteraner i Hordaland sitt tradisjonelle førjulstreff for sine medlemmer med følge. Under møtet ble også flere av medlemmene tildelt diplom og hederstegn. Svein Johan Sandal ble tildelt Brigadeveteranforbundets hederstegn, Kåre Jan Angeltvedt og Ketil Sverre Bessesen, mottok diplom og tittelen Æresbrigadeveteran. Generalsekretær Bjørnar Nicolaisen foretok tildelingene. Foto via Trygve Bolstad

Lokalforeningsnytt

Harstad lokalforening

Her har man etablert et interimstyre bestående av; Sturla Bangstad (leder), Paal Arne Sollien og Karl Erik Arnesen. Interesserte bes ta kontakt med styret.

Hedmark lokalforening

Den reetablerte lokalforeninga på Hedmark har kommet godt i gang. På flere styremøter har vedtekter m.m. blitt fastsatt. Fungerende president Tore Kulsli deltok på styremøtet 6. jan. Brigadesjef brigader Eldar Berli holdt foredrag på et godt besøkt medlemsmøte 2. juni. På årsmøtet den 20. okt ble interimsstyret enstemmig gjenvalgt. President Tore Kulsli deltok på årsmøtet.

Hordaland lokalforening

Har tradisjonen tro hatt en aktiv sesong med pizzatreff sammen med NVIO, turer til Brakstadfjellet, Fløyen, Våkendalen, Hetlebakksåtas topp, medlemsmøte med foredrag om Hansabryggeriet og nylig arrangert førjulstreff på Kronstad hovedgård.

Midt-Troms lokalforening

Foreningen gjennomførte en vellykket tur til Harstad den 31. okt hvor de besøkte Kystjegerkommandoen og Adolfkanonen. Den 11. nov stilte leder Tommy Sarnes med lokalforeningens organisasjonsflagg ved Veteranmonumentet på Andselv. Julemøte planlegges tidlig i desember.

Nord-Møre lokalforening

Lokalforeningens medlemmer deltar tradisjonelt i julegudstjeneste i Nidarosdomen den 16. desember. Foreningen har engasjert seg i Forsvarssjefens militærfaglige råd og avgitt en skarp uttalelse mot forslaget til nedleggelse av HV-11. Foreningen planlegger et samarbeide med Nord-Trøndelag om grillaften og tur til Troms i 2016.

Nord-Trøndelag lokalforening

Aktivitesplanen for 2015 er gjennomført i henhold til vedtak på årsmøtet. Veteranturen til Troms var flott, med minnedagen i Narvik som høydepunktet, omtalt i nr 2/15. Grillaften den 30. juli ble gjennomført med 45 deltakere og julemøtet 20. nov har 40 påmeldte.

Stor-Oslo lokalforening

I september fikk man gjennomført et årsmøte og det ble etablert et nytt styre. Følgende har sagt seg villig til å tiltre nytt styre i Stor-Oslo lokalforening; leder Knut Storvik (2 år), nestleder Morten Jarodd (1 år), styremedlem Dagfinn Danielsen (2 år), sekretær Bjørn Olstad (1 år). Varamedlemmer Bjørn Simensen og Jens Bjørn Hagen (2 år).

Bjørn Olstad sa seg villig til å ivareta både sekretær- og kassererfunksjonen inntil nytt styre finner en person som kan påta seg ett av de aktuelle vervene.

Årsmøtet 2016 blir 8. mars.

Sørlandet lokalforening

12. nov gjennomførte lokalforeningen medlemsmøte med diskusjon om forsvarssjefens militærfaglige råd etter innledning fra to representanter fra Utenriks- og forsvarskomiteen. Stabssjef HV-08 skal orientere om tjeneste i Sudan og julemøte avholdes 3. desember.

Østfold lokalforening

På et godt besøkt medlemsmøte den 17. november ble det orientert om turen til Troms sammen med Nord-Trøndelag 24.-31. mai. Artikkel om turen, spesielt om arrangementet i Narvik den 28. mai fremgår av Brigadeavisa nr 2/15. I dette nr kommer mere stoff fra turen. Foreningen gjennomfører dugnad i Ingeniørgården (den gamle Artmessa). Gjenydelsen for dette er gratis møtelokale. Tradisjonelt julemøte gjennomføres 8. desember i Kommandantens bryggerhus.

Forbundsnytt Medlemskontingent

Kontingenten forfaller til betaling 31. jan 2016. Det er viktig at fristen overholdes for regnskapsavslutning før Landsmøtet. For innbetaling, uavhengig av hvilken måte som nyttes, er det **meget viktig** at navn på betaleren fremgår.

Landsmøtet 2016

Landsmøtet er planlagt i uke 14, og vil som de senere år skje på Setermoen.

FORBUNDETS NI LOKALFORENINGER

Harstad brigadeveteranforening Interimleder: Sturla Bangstad General Fleischers gt 4, 9405 Harstad 77 52 06 56 mobil 477 11 040	Hedmark brigadeveteranforening Interimstyreleder Oddbjørn Grinden Slåttveien 31, 2340 Løten obgrinde@bbnett.no, 932 41 814
Hordaland brigadeveteranforening Leder: Håkon Tvedt Kristoffer Jansons v 45, 5089 Bergen 950 52 508 haktvedt@online.no	Midt-Troms brigadeveteranforening Leder: Tommy Sarnes Trollvikveien 367A, 9300 Finnsnes 911 19 521 tommy@sarnes.no
Nordmøre brigadeveteranforening Leder: Olav Jostein Holten Toresæter, 6644 Beverfjord 71 66 20 21	Nord-Trøndelag brigadeveteranforening Leder: Tore Kulsli Aunflata 9B, 7650 Verdal 977 42 835 tkulsli@vktv.no
Stor-Oslo brigadeveteranforening Leder: Knut Storvik Langkaia 1, 2. etasje, oppg B 0015 OSLO 489 55 531 kstorkvik@mil.no	Sørlandet brigadeveteranforening Leder interimstyre: Jørn Kildedal Furulia 13 4622 Kristiansand 990 45 612 jorn.kildedal@gmail.no
Østfold brigadeveteranforening Leder: Kåre Sørby Varden 14, Asmaløy 1684 VESTERØY 69 37 60 70 cesoeer@online.no	

ADRESSELISTE FORBUNDSSTYRET 2015-2016

President KULSLI, Tore Aunflata 9B, 7650 Verdal 977 42 835 tkulsli@vktv.no	Visepresident SÆTHER, Svein Soløypeien 20, 9357 Tennevoll 482 84 663 sveisae2@online.no
Generalsekretær/daglig leder NICOLAISEN, Bjørnar Kontortid; onsdag, torsdag, fredag - 400 29 914 bjnicolaisen@mil.no	Varamedlem 1 ESPENES, Thor Veungsdalsveien 19 3615 Kongsberg 934 00 409 espenes.thor@gmail.com
Kasserer BAKKE, Knut Stormyrveien 11, 9360 Bardu 970 49 294 kbakke@mil.no	Varamedlem 2 VALAND, Christian Norrønagata 11, 3920 Porsgrunn 918 22 190 Christian.Valand@nokas.no
Styremedlem/ medlemsrekruttering LUDVIGSEN, Inge Tore Postboks nr 75, 5331 Rogn, ludvigseninge@gmail.com Tel: 55 91 72 60, 472 52 759	Leder valgkomité RYDNINGEN, Dagfinn Kitdalen, 9046 Oteren 951 41 444 dagfinn.rydningen@storfjord.net
Styremedlem HELLEFOSSMO, Lars Johan Øvre Salangen, 9350 Sjøvegan 922 47 855	Medlem valgkomité SKAANES, Knut Bakkeveien 16, 9360 Bardu 472 43 459
Representant for direkte medlemmer NICOLAISEN, Bjørnar Kontortid; onsdag, torsdag, fredag - 400 29 914 bjnicolaisen@mil.no	Medlem valgkomité HAAKSETH, Magnus Bonesveien, 9360 Bardu 481 29 278/908 86 931
Redaktør Brigadeavisa IRGENS, Johannes Solstien 5, 9360 BARDU 901 92 211 joeyol-i@online.no	Sekretær og redaksjonsmedlem Brigadeavisa BAARDSSEN, Øivind Vestre Forseth 66, 9360 BARDU 400 29 634 oivind.baardsen@mac.com